

EDWARD BENES, načelnik českoslovaške zamejne vlade, ki je prišel pred par tedni sem iz Londona, je govoril v kongresu in na neštih shodih, med tem pa se pripravil za obisk v Moskvo.

Dogodki pričajo, da se osišče že zaveda poraza

POROCILO O PRIZADEVANJU VATIKANA
V POMOČ ITALIJI.—CHURCHILL NAPRAVIL
DOBRO POTEZO.—STOPNJE RUSIJE V NAMEN
PRIDOBITVE ZAUPANJA V DIPLOMACIJI

Združeni narodi stejejo mnogo dežel. Med njimi je veliko razlik. Zato je njihova vojna ne le zoper fašizem in za osvoboditev izpod okupatorjev, temveč tudi diplomatična borba med njimi samimi za čim boljši izhod po zmagi, da se zajezi kolikor največ mogoče možnosti za nove konflikte.

Obisk angleškega premierja uspel

V ta namen se vrše obiski diplomatov, ki na svojih sestankih skušajo razvozljati zamotočana vprašanja povojskih problemov, novih mej med deželami, odnosno v zvez z njimi in pa kako urediti gospodarstvo, da ne bo v eni deželi laskota in v drugi pa izobilje.

Svet je postal celota in s tem sta stališča razpravljajo zastopniki vseh dežel na konferenci v Hot Springsu, Va., že drugi teden. Njihov edin predmet je živilski problem.

Drug problem so politične ureditve in pa meje, ki povzročajo še več težav. Pred tedni je bil tu na obisku zaradi takih zadetkov angleški minister vrnjanj zadev Anthony Eden, pravijo, da največ vsled slabih odnosov med to deželo in Rusijo, in potem pa Winston Churchill. Eden baje ni uspel, zato se je po zavezniki zmagal v Afriki Churchill požuril sem, ki ima na ameriške diplome velik vpliv in pa ker ga vsa Anglija priznava za svojega najboljšega državnika.

Kaj so govorili med sabo, ni znano, razen kratkih poročil, niti ne, o čem so se domenili. Vsa poročila in ugibanja pa pričajo, da je bil njegov sedanji sestanek velik uspeh.

Sporazum potreben

Ce so te trditve resnične, je tudi že to velika zmaga, kajti sporazum med Anglijo in Zd. državami je tako potreben, kakor so nam potrebne zmage na bojiščih.

Prav tako važno je, da se ti dve sili sporazuma s Sovjetsko unijo. Dosedaj ni izgledalo, da je med njimi kaj prida soglasja, razen na zunaj, pa še tega je tu pa tam nenadoma zmanjšalo. A najnovejši do-

godki dajejo znamenja, da se tudi tu obrača veliko na boje. Stalina je minuli teden oben obiskal Rooseveltov odpovednik Davies. Ni šel tja gledati na uro, nego mu prinesel zaupno Rooseveltovo pismo in mu nedvonomo tudi osebno povedal marsikaj. Davies je v Rusiji znan, ker je bil pred nekaj leti ameriški poslanik v Moskvi, potem pa vodil v Zd. državah propagando za čim zoje prijateljstvo s Sovjetsko unijo in jih v ta namen že veliko pomagal. Davies je milijonar, kar je njegovim naporom med ameriškimi bogataškimi krogovi dalo še več veljave.

V Moskvi pa so 22. maja, ko je bil Davies že tam, oznanili, da se Rusija ne bo več mešala v zadeve drugih dežel. Omenjenega dne je namreč razpuštila kominterno.

Napori za zlom Italije

Na vnanje je sedaj glavni napor zaveznikov izigrati Italijo iz vojne. Da-lj je v tem oziroma sklenjen z Rusijo že v na prej kak sporazum ali ne, ni znano, se pa veliko ugiba o tem.

Znana dejstva so, da so bili lani in letos že večkrat v Rimu raznimi ameriški obiskovalci. (Nadaljevanje na 3. strani.)

J. L. Lewis za povrnitev UMW v A. F. of L.

Ameriško unijako gibanje je v veliki zmedi, ki se ne more izklopiti iz nje niti sedaj, ko mu je to najbolj potrebno.

Kriva mu je neenotnost med njimi. Vzrok neslogi pa je pomajkanje programa. Ker uni je nima nikakrinskih "končnih ciljev", se pohaja le za priboljške "za sproti" in čestokrat morajo svoje člane pognati v stavko magari v zahtevi par centov zvišanja plače na uro, če jim ni ugodena.

S takimi težavami se že več mesecev boril John L. Lewis, predsednik unije premogarjev, ki je bil v minulih tednih tarka napadov in potem pa senzacija vsled objave, da se želi s svojo unijo UMW vrniti v CIO, to vam jamčim.

American Federation of Labor.

Mnogi, ki ga poznavajo, mu pripisujejo pri tem zle name.

On je bil prvi, ki je podval akcijo za obsenčenje AFL z ustanovitvijo CIO. Deloval je na vse pretege, da se industrijske unije uveljavljajo in napravi staremu cehovstvu, ki ga goji AFL, konec.

V zadnjih predsedniških kampanjih je s svojo izjavo proti izvolitvi Roosevelt v tretji termin storil veliko zmoto, ker je dal unijam CIO tak ultimatum, da se mu po neizpolnitvi ni moge umakniti. Rekel jim je: Če bo Roosevelt že izvoljen, potem ne bom več predsednik AFL proti CIO.

Ce se unija premogarjev vrne v AFL — in slednja jo je kajpada "pod gotovimi pogojimi" pripravljena sprejeti, bo to lahko smatrano le za ojačanje AFL proti CIO.

Besedo je držal in začel se je nov razkol, ne v škodo Lewisu, temveč v kvar delavstvu v spleščem. On prejema svoje dohodke kakor zmeren.

Vzlic vsem svojim hibam pa je John L. Lewis človek, kateremu premogarji in veliki večini zaupajo in mu sledi. Samo v tem je njegova moč. Obnovil si je pod Rooseveltom in le z njegovo pomočjo.

Ce se unija premogarjev vrne v AFL — in slednja jo je kajpada "pod gotovimi pogojimi" pripravljena sprejeti, bo to lahko smatrano le za ojačanje AFL proti CIO.

Mnogi politični spekulanti menijo, da hoče Lewis napraviti ta udar z golj vlast osebnih kapric. Prvič, on noče, da bi

Cene živilom narasle
v dveh letih okrog
štirideset odstotkov

Gledate podražitev živil in drugih potrebčin si statistike niso edine, ker se presoja cene v nekaterih birojih zgolj po uradnih podatkih in takozvanih dostopnostih, drugi pa jih skušajo beležiti na podlagi faktičnih cen, upoštevajoč zrazen tudi tihotapno trgovino, ali kakor že naj po domače označimo "black market", ki je že sedaj v tako ogromnem razmahu, da je bilo nekdaj "butler's market" z alkoholnimi pijanami komaj senca.

Vlada bo imela silovite težko spraviti cene živil v prav red, ker je prvo priložnost zaviljala. Sedaj lahko ukaze trgovcu, po čem naj prodaja to ali ono, toda kaj zmore on, če pa morda prekupecem plačati po višjih cehah? Zato po doloceneh vladnih cenah marsikje v tej deželi že mesece ne prodaja, nego le po takih testicah, ki jo ima trenutno "black market" ... Ce hočeš, kupi, ako ti prodam, drugače "Bog s teboj", je jezik, ki ga morajo gospodinje poslušati širok dežele.

Niso vsi kraji enako prizadete. Največje podražitve so v novih centralnih vojnih industrijach. Tam so se ljudje hipoma nasečili in enako z njimi tudi veržnično. Ker v njih prometnih zvez in ne trgovskih prej ni bilo v normalnih tokih, je živila v taka sredica težko dobiti. Kadar pridejo, so jih največje razdele, ki so jih pravljene najdražje plačati.

Reporter Lloyd Norman razpravlja o tem v članku Tribuna z dne 21. maja na podlagi podatkov, ki jih je dobil in se stal glede podražitev živilenih potrebčin v uradnih takojšnjih unijah. Ugotavlja, da so cene narasle celo tukaj, kjer je sredica razpečanja živil, 40 odstotkov.

Naše gospodinje pravijo, da ne pretirava, če vzamemo, da se je marsikaj podražilo ne le 50 temveč sto odstotkov in da gredo cene že vedno navzgor.

njam je nekaj slike podal o istih stvareh Frank Zaitz.

Bilo je sklenjeno, da se bo prihodnja konferenca te krajne organizacije Prosvetne matice vrnila v Milwaukeeju. Ta in pa prejšnja sta se obe vrili v Waukeganu.

Dasi ni bilo na dnevnem redu konference dne 23. maja nič kaj izredno važnega ali zanimivega, je bila vendar zelo konstruktivna. Splošno mnenje je bilo, da je treba to organizacijo ohraniti z obdržavanjem sej, saj z dvema na leto kot do sedaj, zato da bomo imeli po vojni, ali kadar že bodo nanesle potrebe, delujočo skupino, ki bo za naše ideje stopila lahko vsak čas v akcijo.

Referant o naših splošnih zadavah, kot o SANsu, o političnih akcijah in par drugih stvari je bil Anton Garden. Za

bil Roosevelt je kdaj izvoljen, in drugič, zameril se mu je njegov bivši najboljši prijatelj in pomočnik Philip Murray, predsednik CIO.

Lewis na te očitke odgovarja, da je bil prvi, ki je predlagal združenje unij CIO in AFL, in že drugih unij, ki so bile ali pa so še izven teh dveh zvez. Ker ni uspel, ni kaže UMW drugega kot da se vrne v AFL.

Vzlic temu Lewis ni mogel uspeti. Pred vsem zato ne, ker on ni človek sloga.

Ce glavni odbor AFL Lewisov predlog sprejme, naj storiti se en korak, ki ga ima priložnost napraviti: spraviti vse ameriške unije v eno enoto.

Vojna ni edina sila, ki razdira in uničuje

POVODNJI NA OSREDNJEM ZAPADU IN NA JUGU. — "UMETNA" POVODENJ V PORURJU. — ZALOGE ŽIVIL ŠE VELIKE, A SO VECINOMA V ROKAH ŠPEKULANTOV

Vzlic ogromni kampanji, ki ima namen pridobiti vsakega, ki si more pridobiti saj eno gredo zemlje, da pridelava na nji karkoli v korist svoje kuhinje, in dasi je bil odziv izredno dober, je slabo vreme pokvarilo ljudem večino seteve in posaditve powsod, kjer se je v prošlih nekaj tednih z vso vztajnostjo naselilo pusto jesensko vreme namesto pomladnega, in vrh tega pa je še deževje, tako podraženo, da se je čuditi, če se upošteva "dostropne" cene. Plačaj, all pa odidi.

Obetanje še večje draginje

Vsa znamenja kažejo, da se bo draginja vsled vremenskih nepriročnih vtičnih skozi vse leto. A ker živil ne manjka vzicium, je jasno, da bodo dobički počeli špekulantom, slabo plačani delavci s svojimi družinami pa bodo še v večjem pomanjkanju.

Kakor se produkcijo in distribucijo živil, oziroma ravnanje cen živilom sedaj nadzoruje, ni upati, da bo mogoča ta problem rešiti tako, da dobne farmarji dovolj za svoj trud in delavsko družino pa zadostí živil za denar, ki ga imajo na razpolago.

Ni vraka za pomanjkanje

Zed. države so agrikulturno tako izpopolnjene, da lahko celo v slabih vremenskih prilikah pridelajo veliko več kot pa potrebujejo za svoje prebivalstvo. Farmarjem sicer to dejstvo ni v tolažbo, kajti če jim setve ali pa pridelke uničijo vreme, so tisti, ki jih take nesreče dolete, povsem na izgubi. Konsumenti pa so na škodi, ker morajo plačevati višje cene. Na primer, že sedaj za tista živila, ki so bila pridobljena že lansko leto, katero je bilo normalno.

Pomanjkanja torej nikakor ne bo vzič vsem vistem o po- (Nadaljevanje na 5. strani.)

Delavstvu sovražni tisk zmožen ščuvati delavce, da so zoper samega sebe

Neki delavski list v Californiji se je potrudil dognati, kako se je velebizniški tisk v svojem boju proti uniji premogarjev ter njeni zahtevi za zvišane mezde svojih članov zadržal, ko sta se baš v tistem času dogodile v rovih dve veliki eksploziji v dveh krajih dežele.

Precej premogarjev je bilo ubitih, nekaj pa živih pokopanih, ki so se zadušili predno je moglo rešilno moštvo priti do njih.

Dognal je, da so skoro vsi veliki dnevniki poročali o teh nesrečah le v par vrsticah kje na notranjih straneh, z bombastičnimi naslovi pa v istih številkah udrihali po zahtevah premogarjev za večje mezde.

To seveda ni prvič, da se je kapitalistični tisk kakor na dogovorjeno znamenje tako zadržal. Njegova takтика od nekdaj je, da napada delavce čim se organizirajo bodisi strokovno ali politično. Napada poslance, ki v zakonodajah predlagajo kaj takega, kar bi koristilo ljudstvu, in tolki so na vso moč po socialističnem gibanju celo radi našega takozvanega minimalnega programa, ki vsebuje zahteve za omiljenje tezavnega položaja garačev v svoji borbi za obstanek. Na primer proti našemu delovanju za brezposelnostno podporo, pokojnine, bolniško oskrbo itd.

Ameriško ljudstvo bi lahko imelo močno časopisje, kakor ga imajo nekatere druge dežele, pogojno, da se v svojih unijah odloči ne samo proti skebstvu v stavkah, nego tudi v politiki. Ali na kratko, imelo ga bo, čim se odloči za socializem, namesto da v politiki podpira kapitalizem in deluje s tem zoper samega sebe.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Razpust kominterne

Poročilo iz Moskve 22. maja o razpustu tretje internacionale, ki je imela nalogo izvesti svetovno revolucijo po boljševiškem vzorcu, je mnoge presenetilo. Drugi so vedeli, da bo kmalu prenehala, bodisi z javnim proglašom, kakor se je sedaj zgodilo, ali pa da izgine s pozorišča brez šuma.

Tretja internacionala je izgubila svoj značaj in pomen v dneh užiga sedanje vojne — meseca avgusta 1939, ko sta dve do tedaj smrtno sovražni si vlad sklenile desetletni nenapadni, prijateljski pakt.

Za kominterno je bil to usodni udarec. Njen tajnik Gregor Dimitri, Bolgar, ki so ga naciji v Berlinu obtožili požiga nemške državoborske palače in se jim je le s svojo sijajno spremnostjo izmaznil izpod vislic, je vedel, da jo je tisti pakt v njeni prejšnji vlogi popolnoma onemogočil.

Sprememba na boljše je zanje prišla 22. junija 1941.

Kominterna je bila uradno spočeta 2. marca 1919 in za svojo temeljno nalogi si je naložila izvršitev svetovne revolucije po boljševiškem vzoru. V svoji izjavi z dne 22. maja to ieto pravi, da ni več potrebna, ker je zastarela in postala v tej okorelosti neporabna.

Njeni ustanovitelji so jo pred 24. leti proglašili za naslednico marksizma in za edino pravoverno predstavnico mednarodnega delavskega gibanja, s ciljem vreči kapitalizem in proglašenja diktature proletarijata po vsem svetu.

Uspela je samo v boju zoper socialno demokratične in enako zoper leviciarske socialistične stranke, uspela je v smešenju demokracije, toda Sovjetski uniji v škodo namesto v korist.

Namesto diktature proletarijata so začele nastajati fašistične in napola fašistične diktature. Namesto glav kapitalističnih mogočnikov so se zakotali po pesku glave komunistov in social-demokratov. In namesto prijateljstva se je Rusija iznala v obzidju samih sovražnih držav.

Tretja internacionala je bila polom. Njeni ustanovitelji v Rusiji so bili v minulih letih likvidirani v znanih čistkah, nekaj jih je umrlo naravne smrti, ostali pa so bili premeščeni v zadnje klopi.

Edini uspeh prejšnjega tajnika kominterne Gregorija Zinovjeva in drugih njenih voditeljev je bil v pokončanju gesla "delavci vseh dežel, združite se!"

V ostalem je bila ves čas le sredstvo vnanje politike svjetke vlade.

V sedanji vojni pa ji je postala kominterna nadležna, čeprav se ni več oglašala.

Smrtna obsodba, ki so jo izvršili nad njo 22. maja, je napravila zelo različne učinke. Namen Moskve je, da z razpustom kominterne Washington in London dokaže iskrenost svojega zaveznika z njima. Ob enem naj jima bo to znamenje, da se sovjetska Rusija s sredstvom svoje internacionale ne bo več umesava v notranje zadave drugih dežel.

Tudi mnogi kapitalisti so se razveselili, pa reakcionarni politiki in še marsikdo, ki kuje bogastva iz srag delovnega ljudstva. Tretja internacionala jim je bila posebljena nevarnost, ki je venomer grozila njihovemu položaju.

Vsi ti so v zmoti. Razpust kominterne se je izvršil iz političnih razlogov v prid sedanje politike sovjetske vlade. In kaj pada po njenih ukazih. Mnogi radikalci so proglašili to novo dejanje Stalino politike za izdajstvo nad proletariatom, nekateri v vseh taborih — delavskih kot kapitalističnih, so ga označili za steptajo, a v resnicu je bilo izvršeno samo v korist sedanju položaju Sovjetske unije, kakor je bil iz enakih razlogov sklenjen leta 1939 pakt prijateljstva med njo in Nemčijo v veri, da se zajasno obema v korist.

Sovjetska unija potrebuje v svoji vojni s Hitlerjem pomoči kapitalističnih držav in te ji pomagajo ter ona njim. Pomagajo si druga drugi ne vselel kakih idealističnih, nesebičnih razlogov, temveč samo radi tega, ker je slučaj nanesel tako, da se so znašle skupno v vojni z istim sovražnikom.

V Zed. državah, od kjer dobiva Rusija veliko materialne pomoči in čedjalce več tudi na bojiščih, je v vladajočih krogih napram nji veliko več nezaupnosti kakor pa na primer v Angliji, dasi je bila slednja v svojih odnosih s Sovjetsko unijo do pred dobrim letom najbolj neiskrena. Moskvi je bilo ohlajanje Washingtona zelo neprijetno. Kominterna — čeprav še tako potisnjena med staro šaro — ji je postala v napotje, zato jo je zavrgla na način, ki je razveselil celo kongresnika Diesa.

Tretja internacionala ni prva, ki je razpadla. Je pa prva, ki je bila sredstvo vnanje politike gotove vlade in je bila razpuščena ne vselel tega, ker je hotela razpasti, ampak ker se je dotični vlad zazdelo, da ji je postala bolj breme nego korist.

Kaj stori sedaj osišče? Ustanovilo se je v znamenju vojne proti kominterni. Ker je ni več, ali se umakne iz vojne? Ali bo general Franco nehal kazati na komunistično nevarnost?

Ne! Gregor Dimitri s svojim odborom lahko še takoj progaša, da je kominterne konec, razredni boj ostane. Tisti,

Bitke na otokih Aleutians blizu Alasca se za ameriško čete, letalce in mornarico ugodno razvijajo, posebno na otoku Attu. Ko bodo vti vzdolj, bo imelo ameriško letalstvo in mornarica veliko lagijo pot s te strani direktno do Japonske. Na sliki je ameriško brodovje, ki oskrbuje potrebitnine našim četam na teh otokih in odganja japonske bajne ladje.

Vera v vstajenje

Chicago, Ill. — Kakor vam je že več ali manj znano, pravljiva članski odsek št. 8 slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora veliko narodno prireditve, ki bo pred vsem nudila v srcu segajoči Jontezevo drama "Vera v vstajenje". Ves čisti prebiteit bo uporabljen v korist našega trpečega naroda v stari domovini: polovica JPO-SS, polovica pa potom SANSA.

Upam, da mi danes, po dveh dolgih letih strahot in groze za naš milni narod v Sloveniji, pač ni treba poudarjati, kako velikega pomena je taka prireditve in kako primerna in potrebna je.

Tudi mi ni treba poudarjati, da smo vsi dolžni pomagati in sodelovati pri našem skupnem prizadevanju v pomoci rojakom, ki si sami ne morejo pomagati. Slovencem in Slovenkam v Chicagu in okolici ni treba vsega tega poudarjati, ker so že ob raznih dosedanjih prilikah pokazali, da so v resnici zavedni in v prav veliki meri požrtvovalni, posebno kadar gre za pomoč Sloveniji.

Ravnokar omenjena prireditve se bo vršila v nedeljo 30. maja v čakaškim Slovencem dobro znani American-Bohemian Hall, na 18. cesti blizu Blue Island Ave. Začela se bo ob treh popoldne.

Letos pade državni praznik kinčanja grobov na nedeljo, zato ga bomo praznovali v pondeljek 31. maja. Dnevi kinčanja grobov nas še posebej spominjajo, kako je naša mila stara domovina sedaj eno samo veliko pokopališče. Koliko nesrečnih rojakov in rojakinj je moralo po nedolžnem prelijeti kri vsled nemškega in italijanskega nasilja! In tisti, ki so še ostali živi, pa so bili odpreljani v razna taborišča ali pa triplj doma — med njimi so morda tudi tvoji starši, tvoji bratje in sestre, tvoji sorodniki, prijatelji in znanci — ali niso tudi tisti, ki so ostali, zdaj živi mrtveci? V svojem obupnem stanju nas kličejem prekmorja: Pomagajte nam vsaj vi, ki ste kri naši! Usmilite se nasi!

Dragi rojaki, zdi se mi, da noč in dan slišim podobne kljice v svojem srcu. Ne morem veliko storiti, toda kjerkoli mi je mogoče pomagati, sem z veseljem na razpolago, kolikor mi dopuščajo moči. Vsi, prav vsi moramo po svojih močeh pomagati našemu krvavečemu narodu v stari domovini. Omenjena prireditve bo ena najlepših priljšč, da pridevimo in zopet pokažemo svojo narodno zavest.

Do vas, drage rojakinje, imam še posebno prošnjo. V imenu pripravljalnega odbora se obračam na vas in vas prosim za majhn darila v pecivu.

Ne prosimo za potice, ker ve-

mo, kako se je vse podražilo;

če bi pa klub temu katera bila

toliko velikodušna in bi spekla poti, se je pa tudi ne bomo branili. Prosimo pa le za našadno pecivo, kakor preproste kejke itd., da jih bomo servirale h kavi. Tudi to bo veliko pomoglo k čistemu dohodku. Slične darove izročite Mrs. Mary Kovačič ali Mrs. Caroline Pichman v kuhinjskem oddelku poleg bare.

Končno se pa v imenu kluba Ljubljane obračam na vas, žene in dekleta, fantje in možje, ki v narodnih nošah predstavljate kinc slovenskega naroda, da pridevite vsi na to prireditve v narodnih nošah.

Vede, da je ravno narodna noša najbolj dragocen talisman našega naroda doma, in da je nazijska zverinska zverinska druhal pred vsem gledala, da jih je uničila, kar jih je bilo najdražje. Leta 1938 sem bila v stari domovini. Nikoli ne bom pozabila, s kako slovenstvo se je pri nas v Naklem na Gorenjskem zbirala zgodaj v jutru na železniški postaji skupina v narodnih nošah, da se odpelje na skupno manifestacijo v Ljubljano.

Občudovala sem jih vse predvsem zaradi prepogostih sej, na katere je dostikrat težko dobiti dovolj udeležencev; posebno v poletnem času ljudje ne radi hodijo na seje.

Ob tej priljki tudi naznam, da se bo seja postojanje št. 34 JPO, slovenska sekcija, vršila zaen s sejo podružnice SANSA. To se je sklenilo zaradi prepogostih sej, na katere je dostikrat težko dobiti dovolj udeležencev; posebno v poletnem času ljudje ne radi hodijo na seje.

Naj omenim, da se mi letos v Nekem na Gorenjskem zbirala zgodaj v jutru na železniški postaji skupina v narodnih nošah, da se odpelje na skupno manifestacijo v Ljubljano.

Občudovala sem jih vse predvsem zaradi prepogostih sej, na katere je dostikrat težko dobiti dovolj udeležencev; posebno v poletnem času ljudje ne radi hodijo na seje.

Ostali spisi v Majskem glasusu so pa ponavljali v zelo dobrimi revijo sem si spravila, da jo bom kdaj pozneje spet čitala.

Pomladni letos ni bilo nič. Na-

mesto nje se je nadaljevalo zimsko vreme in deževje, nato pa iz zime kar v poletje.

"Vrtovi zmage" so izgledali kot mala jezerca. Krompir in čebula pa najboljje uspevajo v kletih. Čebula kar skozi redko pletenje vreče poganja svoje madlike, da vreča izgleda kot tiste "butare", katere smo v starem kraju nosili v cerkev na cvetno nedeljo.

Pridite vsi! V imenu trpečega naroda v Sloveniji vam klicem: Pomagajte vsaj vi, ki ste kri naše krv!

Helena Kušar.

Vabilo na shod in drugo

Detroit, Mich. — Že dolgo se pripravljam, da napišem dopis v Proletarca. Pa tudi nekateri čitatelji so mi to že večkrat priporočali. Saj bi, če bi bila kakša pisateljica, da bi mi bilo mogoče spraviti skupaj kaj zanimivega. Ampak veste, v tistih letih, ko je druga mladž poseljala po šolah in "trgalci hlače" po klopih, sem moralaz jaz pri tujih ljudeh trdo delati kot kakšen suženj.

Manjka mi torej šolake izobražbe in pa tudi časa za pisanje. Komaj si ga dobim tu in tam toliko, da zmašim skupaj kak kratek dopis.

Taka priljubnost mi je prišla sedaj, ko je zunaj neprestano deževalo. Tako je tu dopis za v Proletarca, čeprav vem, da imate dosti boljšega gradiva kot pa je moje.

Dne 30. maja bo tukajšnja podružnica št. 1 SANS imela

ki bogastva posedujejo, se bodo delavskoga razreda bali prav tako kakor so se ga do 22. maja to leto.

Borba za socialne pravice se bo nadaljevala kot će bi ni-

kdar ne bilo tretje internacionale in njenih poglavjarjev. In

uspeha bi veliko boljše, če je res ne bi bilo. Sovjetski vlad je postala v napotje sedaj. Mednarodnemu delavstvu pa je bila breme in v škodo ves čas.

ki bogastva posedujejo, se bodo delavskoga razreda bali prav

tako kakor so se ga do 22. maja to leto.

Borba za socialne pravice se bo nadaljevala kot će bi ni-

kdar ne bilo tretje internacionale in njenih poglavjarjev. In

uspeha bi veliko boljše, če je res ne bi bilo. Sovjetski vlad je postala v napotje sedaj. Mednarodnemu delavstvu pa je bila breme in v škodo ves čas.

ki bogastva posedujejo, se bodo delavskoga razreda bali prav

tako kakor so se ga do 22. maja to leto.

Borba za socialne pravice se bo nadaljevala kot će bi ni-

kdar ne bilo tretje internacionale in njenih poglavjarjev. In

uspeha bi veliko boljše, če je res ne bi bilo. Sovjetski vlad je postala v napotje sedaj. Mednarodnemu delavstvu pa je bila breme in v škodo ves čas.

ki bogastva posedujejo, se bodo delavskoga razreda bali prav

tako kakor so se ga do 22. maja to leto.

Borba za socialne pravice se bo nadaljevala kot će bi ni-

kdar ne bilo tretje internacionale in njenih poglavjarjev. In

uspeha bi veliko boljše, če je res ne bi bilo. Sovjetski vlad je postala v napotje sedaj. Mednarodnemu delavstvu pa je bila breme in v škodo ves čas.

POVESTNI DEL

IVAN POTRC:

Pred novo veliko drama

Umetnik Janez Trop je stol iz gledališkega poslopnja v blatno jesensko brozgo, ki se je topila po ulicah. Večer je bil zamegen, da so bile električne luči v slabu razsvetljeni stranski ulici kakor petrolejke z neobrisanimi in zakajenimi cilindri. Pri takem zakajenem cilindru je napisal umetnik Janez Trop svojo veliko drama. Mesec dni jo je metal po nočeh na papir, in ves ta mesec je bilo toliko luči in ognja v njem, da je pozabil obrisati zakajeni cilinder. Ali ta trenutek, ko je zavil iz gledališkega poslopnja v stransko ulico, je bila še ta medlasta svetloba premočna zanj. Potomil se je v hubertus in odsel v nemar po brozgi, ne da bi se je količaj ogibal. Na proti mu je privozilo nekaj lesarjev, da je moral nekajkrat odskočiti. Ta kolessa, ki so skrivala po blatni ulici proti njemu z lučkami kakor kresnici, so ga razdražila do one-moglega gneva. Na njih so se vozili ljudi s tisočimi obrazi, ki je vsakateri zanj pomenil umetniku Janezu Tropu celo zgodbo; prinašali so življenje sabo in butali z njim umetnika, kakor da bi ga hteli zdramiti iz obupu, v katerem je lezel skozi blatno ulico. Trop se je potegnil povsem k zidu in se vlekel naprej tesno po hišah. Vse preveč je bilo neurjenje v njem, da bi mu mogli redki ljudje, ki jih je srečeval, količaj pomeniti. Ta svet in življenje na njem sta izgubila za umetnika sleherni smisel. Včasih, da, včasih je prav tako hodil po ulicah in vse ulice so živele z njim. Zaziral se je v reke ljudi, ki jih je srečeval, in vsak glas, vsak gib, koga je napravila množica je pomnil zanj neugnano slo po življenju. Kar siilo ga je, da bi se zavlekel k svoji zakajeni petrolejki, k svoji veliki luči in začel metati na papir življenje, ki ga je v vsej širini občutil samo on, Janez Trop, umetnik po milosti božji. Umetnik po milosti božji, kakor so govorili navadni ljudje, katerim se je Janez Trop smehjal, ne da bi količaj verjal. Gibal se je kakor navaden zemljak med navadnimi ljudmi in skrbno zakrival v sebi življenje, ki je plao mimo njega. Šele v svoji izbi pri zakajeni petrolejki se je lahko nemoteno razčivel.

Na krizišču, kjer se je stranska ulica izlila v Veliko, je Trop postal. Po Veliki ulici so drveli avtomobili in škropili blato; moral je čakati. Že se je hotel pognati pred avtom na drugo stran ulice, a si je v zadnjem hipu premislil. Spomnil se je nase in se kakor znašel. Počemu mu je treba naglo čez ulico? Kam?

Popoldne je še lahko hitel po teh ulicah, imel je kam hitteti. Veliki lepaki so kričali v svet, da bo nocoj premiera njeve velike drame. Umetnik

Sicer mu je pa bilo trenutno popolnoma vseeno, ali pride čez ulico, ali pa ostane in stoji na tej strani. Obup, ki se je začel vanj, se je začel vzpenjati v njem više in više ter ga je končno privdel do tega, da se je začenjal čutiti popolnoma praznega in nepotrebnega. Smešno bi se mu zdelo, če bi se zdaj pojavil pred njim kak znanec in ga pavprashal po njegovi drami. Smejal bi se mu, saj Janez Trop ni nikoli napisal drame. Kako bi se moglo zgoditi, da bi napisal en sam stavek? Od kod ta sila? Če bi mu ta trenutek obljudbil kdo milijone, ne bi mogel napisati niti enega samega stavka. A če bi ga tudi napisal, bi ta stavek ne izzareval nikakoga življenja; bil bi samo stavek in nič drugega. Kako se je sploh moglo zgoditi, da bi bil Janez Trop kdaj umetnik, in da bi kot tak napisal veliko drama? Kdaj se je godil kaj takega? In kak smisel bi imelo tako pišanje?

"Haha!" se je na kratko zahrotnil in vendor toliko glaspo, da se je zganil. Ali ga ni kdo slišal? Mimo njega so hiteli ljudje: ženske in moški v toplih plaščih, da je doživjal Janez Trop s svojim hubertusom med njimi nehote čustvo manjvrednosti. Večerno in hladno ulično nastrojenje ga je zeblo do kosti. Vse je bilo tako strahotno zanj, kakor da bi se znašel nekje v Singaporju. Nekjer ni bilo domačega človeka, da bi lahko stopil k njemu in mu rekel besedo. Sami tujci so ga obkrožali. Vrgel bi se pod avto; ničesar drugega ne bi občutil, kakor veliko sprostitev, ki jo zamore prinesi samo prenehanje, smrt.

Smrt??

Hotel je s stavkom izraziti, da ga taka reč ne more streti, kar pa je bila ena sama laž: kajti umetnik Janez Trop je dobro čutil tisti trenutek, ko je zapustil gledališko poslopje, kajko je izdal umetnika pred upravnikom in kako se je vse vrnilo v njem. Udarec je bil zanj prenenaden, da bi ga morel prenesti. Ostal je kakor kmet pred pogoriščem hiše, ki jo je leta in leta zidal, pa mu je nekdo tik pred vsevitijo začgal. Ni mu bilo toliko za to - dosti trpljenja je bilo z njoi! - ali vse tisto življenje, o katerem je sanjal, da ga bo živel v tej hiši, je šlo skozi noč po vodi. Zdaj ni imel kam počitki glave, zunaj pa je bila celo hladna jesen, zima se je blizala. Treba je bilo pač nekam kreniti in se kam zavleciti kakor stepen pes. Na ulici je bil in bilo je potreba nadaljevati to pot po blatni jesenski brozgi, ko je pršela iz megle. Iz stranske ulice bo treba kreniti v Veliko ulico, iti znova med ljudi... in... takoj naprej. Bože moj, kak velik nesmisel! Počemu in kam? Se nikoč v življenju se ni Janez Trop tako žalostno zavedel tega vprašanja, kakor zdaj, ko bi mogel iz stranske ulice v Veliko.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

Ameriški vojaki so se dobro izkazali v vseh bitkah, kar pa je bilo napak, so se dogodile po krivdi poveljstva. Gornje je slika nekeje z bojišča, kjer ameriški fantje bde, da jih sovražnik nikakor ne bo mogel ukanci.

mo zavleči v neki kot in pisati veliko delo, ki bi živel. Zaginal se je in svatovsko razpoložen krenil po Veliki ulici življenu naproti.

(Konec prihodnjic.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

V proših treh tednih je bilo delo v našem gibanju sledenje:

Louis Barborich, Milwaukee, Wis., je naročil še 35 iztovov Majskega glasa, postal novce za oglase vanjemu, \$1.50 v tiskovni fond in 12 naročnin na list.

John Krebel, Cleveland, O., je poslal 35 naročnin, \$21.90, ki jih je zbral za v tiskovni fond ter novce za oglase v Majskem glasu.

Jos. F. Durn dve naročnini Ivan Babnik pa \$35 tiskovnemu fondu, ki jih je zbral med prijatelji Proletarca. V uradu nas je posestil.

Joseph Ovca, Springfield, Ill., je poslal dve naročnini in prispevke za klub št. 47 JSZT ter za Prosvetno matico o klu-

bi in društvo št. 47 SNPJ.

Oglasil se je tudi naš stari značec iz bojev za dobro stvar, **John Terčelj**, Strabane, Pa. Poslal je dve naročnini.

John Kosin, Girard, O., je obnovil naročnino in prispeval \$4 v tiskovni fond. Naročnino je obnovil tudi **John Taneck** in ob enem prispeval \$1.50 v isti sklad. 50c je pa dodal še Fr. Režek.

Detroit, Mich., **Anton Potokar** je obnovil naročnino in prispeval \$1 v tiskovni fond lista.

John Zornik je poslal novce za oglase v Majskem glasu, 2 naročnini in \$1.50 v tiskovni fond. V isti namen je poslala \$3 Katherine Kainz.

Anton Shular, Kansas, je poslal novce za prodane izvode

Majskega glasa, naročnino ter dolar v tiskovni fond, ki ga mu je izročil John Cizerle v Gi-

rardu. Cizerle pravi, da predlog "Big Tonyja" zanj še vedno drži, zato je dal dolar. Ob-

enem vabi upravnika Charlesa

na "člen dinner" ali pa da

naj v jeseni pride osebno po

velikega purana, da bo imel

kaj dobrega za pod zob na

Zahvalni dan, kajti "vsota roba raste na njegovih farmah in je

Charlesu prost na razpolago."

Če bi bil pisek teh vrstic na

mestu prijatelja Cizerleta, bi

ne ponujal preveč ker se kaj

takoga lahko zgodi, in v tem

slučaju bi bila zanj to preve-

lika "skoda".

Komaj ko je **Anton Zornik** končal z agitacijo po vzhodnem Ohiu in deloma v W. Va.,

se je vrnil domov in v nju nadaljeval doma in okolici.

Poslal je 14 naročnin in naročil še 100 iztovov Majskega

glasa.

Matt Dermotta, Library, Pa.,

je obnovil naročnino in prispeval \$2 v tiskovni fond.

Lorenz Bajc, Fairport Harbor, O., se zahvaljuje upravitelju za opomin o poteku nje-

vege naročnine. Obnovil jo je

in dal dolar tiskovnemu fondu.

Poslal je novce za Majski glas in

da bo ta kolona prihodnjič

nja slovenskega in hrvaškega

primorja tiče, ima še vedno

Italijo prednost. Tudi sedaj še,

ko vojno izgublja na vsi črti.

Vzrok temu je, da ima katoliška cerkev veliko moč, in

med liberalnimi krogji v Ameriki pa tisto italijansko gibanje,

ki se naziva za liberalno in za protifašistično, a ob enem

je za večjo Italijo. Večinoma

vsi so za to, da jugoslovansko

primorje ostane Italiji.

Na drugi strani se je proti tem zahtevam oglaši jugoslovanski kralj Peter in pa načelnik njegove vlade Slobodan Jovanović. Ker pa sta smatrana za predstavnika "balkanske zaostalosti", nista upoštevana kakor bi bila še bila Jugoslavija napredna kot so na primer Belgija, ali Češka, ali pa celo Grčija.

DOGODKI PRIČAJO, DA SE OSIŠČE ŽE ZAVEDA PORAZA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

med njimi Rooseveltov osebni zastopnik za posete k papežu Myron Taylor in nedavno pa newyorški nadškof Spellman, ki je konferiral s fašističnimi glavarji v Španiji in v Vatikanu s papežem, z Mussolinijem zetom grofom Cianom, ki je sedaj poslanik italijanske vlade pri papežu, in z raznimi drugimi diplomati.

Zavezniška propaganda, ki se je v tem oziru lahko označi z "živčno vojno", si že dolgo prizadeva italijansko ljudstvo spraviti v tako stanje, v kakršnem se bo nad Mussolinijem razkačilo ter ga pognalo iz dežele — oziroma bo pobegnil kaj rad sam čim bo začutil, da se mu šibe tla pod nogami.

Kaj naj dobri Italija, ako se umakne

To, da je Italija vojno izgubila, je sedaj znano tudi Italijanom. A Mussolini jih se preprije, da bo Nemčija zmagala in potem dobi nazaj Italijo vse, kar ji je bilo v Afriki po zavezniških vzetega in še veliko več, vrh tega pa še nove teritorialne pridobitve ter sferne vpliva v Evropi.

New York Times poroča v depeši z dne 18. maja, da Vatikan že odprt deluje za umik Italije iz vojne, pogojno, da se je ne bo ponižalo s premirjem in pa da se ji zagotovi po vojni svobodno življenje in razvoj. To so diplomične fraze. Zaupne besede pa prenašajo tisti, ki tekajo sem in tja z letali in nimajo nikjer ničesar zapisanega. Ako je nadškof Francis J. Spellman v Italiji uspel, je to znamenje, da ji je moral obljuditi ne le časten mir, temveč tudi kaj v našem.

Način sklicateljev je, da bi društva tega okrožja vsa skupaj tvorila eno močno postojanko SANSA. Izmed navzočih zastopnikov se bo izvolil odber, kateri bo vodil to podružnico za namene in cilje, ki jih dosežemo.

Da je tako podružnica potrebna, tega menda ni treba še posebej poudarjati. Vsa društva naj poskrbare, da bodo ta petek 28. maja zastopana na tem zborovanju.

Za sklicateljski odber, J. F. Durn, začašni tajnik.

VESELICA IN IGRA

PODRUŽNICE ST. 8 JPO-SS

v nedeljo 30. maja 1943

ob 3. popoldne

V BOHEMIAN-AMERICAN DVORANI,
1436 W. 18th Street, CHICAGO, ILL.

SPORED:

- Otvoritev sporeda: Anton Krapenc in Zvonko Novak
- Govor, Vincenc Cainkar, pred. Jugosl. pom. odbora SS.
- Deklamacija, Antoniette Krapenc.
- Igra

“Z vero v vstajenje”

drama v treh dejanjih, spisal IVAN JONTEZ

OSEBE:

Jakob Kremenc, bajtar, bivši Amerikanec	Joseph Fajfar
Ana, njegova žena	Helen Kuiar
Malka, njuna hči	Frances Gomilar
Ivan Knez, tovarniški delavec, Malkin zaročenec	Thomas Cukale
Tone Mohor, kinet in delavec	John Hujan
Francka, njegova žena	Mary Krapenc
Peter Grbec,	

• KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

KOMENTARJI

Daily Worker v New Yorku pravi, da je komunisterna razpuščena, zato, ker ni več potrebna (lost its usefulness). Ali je za delavstvo v svetovnem obsegu "usefulness" sploh kdaj imela? V posameznih slučajih da, v splošnem ne. Zato je skončala ne po zaslugu kapitalizma temveč v sledu odloka velilese, ki ji je bila ne samo pokroviteljica nego tudi njena lastnica.

Vse je "relativno". Sicer prati, da Einsteinova teorija o tem ni se povsem razčlena, a v bistvu je priznana in se o nji poučuje. Vzemimo na primer borbo za svobodo. Anglija se bori skupno z nami, za štiri svetovne in za druge pravilne stvari. A ista Anglija ima sedaj v zaporih v Indiji nad 23,000 oboženih političnih jetnikov (članov vseindijške kongresne stranke), ki tudi trdi, da se bore za svobodo. Poleg teh je tam v zaporih osem tisoč drugih nebotičnih, ki so bili poslanji za vrata vsled suma, da bodo storili v svojem navdušenju za svobodo Indije katjer nepostavnega. Stevilke političnih jetnikov v Indiji je navedel v angleškem parlamentu državni tajnik za Indijo L. S. Amery. (Vir: United Press, London 20. maja.)

Jugoslovanska vlada se je končno le zdramila, da je začela vsaj razpravljati o problemih, ki se tičejo bodočnosti Jugoslavije. Predsednik vlade Slobodan Jovanović je v enih nedavnih poslanicah razjasnil, da smatra svojo vlado za zakonito, ker jo je postavljen legitimni kralj (Peter II.) in pa ker so, nji zastopane vse "glavne" stranke. Pravi, da se vladajo takško prenovi, ko se vrne v Beograd, "pri čemer pa bo treba upoštevati mišljenje naroda — kajti kralj je neco rečno simbol legitimnosti." Vrh tega je Jovanović izrek načelo, da zahteva Jugoslavijo po tej vojni tudi tiste jugoslovanske dele, ki so bili po prvi svetovni vojni dodeljeni drugim deželam. Že prej je slično zahteval izrek Peter, pa ni bil odstavljen, kar je bil vselede enakega "prestopka" bivši premier zamejne vlade general Šimović. Morda pa se stvar le obrača na boljše.

Jugoslovansko delegacijo na konferenci združenih narodov v Hot Springsu, Va., ki razpravlja o ravnanju z živilskim problemom po vojni, načelnik Branko Čubrilović, Mirko Mermolija in tajnik Milorad Milanović. Ne bi bilo napreco, če bi mogel imeti delegata na tem zborovanju tudi slovenski pomožni odbor, in

darjati po človeku zaradi par besedi na način, ki smo ga v prvejšji vojni najbolj obsojali.

Robert Mors Lovett ima službo upravitelja Virgininskih otokov. Diesov kongresni odbor za preiskovanje "neameriških aktivnosti" ga ima že dolgo na piski. Lovett je profesor, vrh tega liberalca in svoje ime je posodil na pisemske papirje že marsikateri skupini, ki jo je organizirala kom. stranka, kar je to storil na primer tudi že Louis Adamič, Norman Thomas itd. Lovett je iskren naprednjak in poštenjak. Ko je bil njegov "boss" tajnik notranjih zadev Ickes pred kongresnim odsekom, ki hoče Lovetta vreči iz službe, zaslišan, je dejal, da če je Lovett komunist, tedaj je on (Ickes) hoten.

Vera v kapitalizem je po načilih trgovske komore in drugih vpliva svoje fare. Naprednost tam okrog pa nekam hira. Novih naročnikov Proletarcu baje "ni mogoče", dobiti, a župnik pa lahko nakolekti pri enem ofru vsoto nad tisočak. Bilo bi dobro za naselbino, če bi imela ne le uspevajočo župnijo nego tudi kak delavski klub kakršen je v nji nekoč deloval.

Luigi Antonini, predsednik Italijanskega-ameriškega delavskega končila v New Yorku je spravil v javnost protest proti cenzuriranju govora, ki ga je imel župan La Guardia po kratkovalnem radiu prebolvalstvu Italije. Misli ga je pozvati na upor odločno zoper vse sovražnike demokracije v lučevji državi, pa so mu stvarjali in Antonini je v svojem protestu dejal, da će državni departmunt v Washingtonu namerava daranizem povoriti tudi v Italiji, naj ve, da nu ga italijansko ljudstvo ne odobri. Škoda, ker ni more takega protesta proti slično cenzuriranem govoru, ki ga je imel po kratkovalnem radiu Vincent Cainkar, vprizorit tudi SANS.

Apizarstvo je holezen, ki se ni zlahka odresti. Smo v vojni s fašizmom, pa si iščemo fašiste za zaveznike. Smo proti fašizmom, a ob enem se polužujemo kvizilngom. Tako tritizirajo zvezno vlado vse liberalni listi v tej deželi. Svačo, da bo izgubila mir, pa če tako zmagá, ako ne spozna, la povratka v nekdanje raznere nikoli več ne bo.

Američka domovina je s sejno uvodnikom proti "večnemu opotniku" Jankoviču naprila izmed mnogih svojih nemih potoc eno najbolj bednih. Čemu razkrivati človeka za "komunista" zato ker je naprednjak, in končno, tudi če ni bil komunist, ali naj bi bilo to že samo na sebi dokaz, da je zločinec? Saj se lahko James Debevec loti v takem boju česa drugega, namesto u-

Pred par leti se ne bi nikomur zdelo verjetno, da bodo tudi ženske služile v ameriški armadi. A dogodilo se je. Gornje je slika čete ameriške ženske pehote ob svojem prihodu v francosko severno Afriko.

ker je Rusija edina dežela, ki se ne boji boljševizma.

Edvard Beneš je izmed vodilnih zavezniških državnikov najkrejnejši prijatelj Sovjetske unije. Politični opazovalci so rekli: "Bomo videli, kako bo sprejet v Washingtonu: prisreno ali hladno. Če hladno, bo to pomenilo, da je politika našega državnega oddeleka še vedno hladna. Če prisreno, pa bomo vedeli, da je zaprjal iz Washingtona v Moskvo ugodejši veter." Nu, Beneš je bil prisreno sprejet. Churchill je svoj posel dobro opravil.

Poglavnik Pavelič ni bil še nikoli pristaš idej, ki jih manifestira vsakega prvega maja mednarodno delavstvo. "Vsi temu pa je proglašil v začetku tega leta na Hitlerjevo pripričilo prvi maj za zapovedan praznik v vsi "neodvisni" Hrvatski. S tem je zasenčil protestne poskuse onih, ki jim je prvi maj več kot "praznik", a namena le ni dosegel.

Urednik Am. domovine je pojasnil v svojih člankih Tonetu Jankoviču, kdo je Stalin. Takole ga mu je predstvil:

"Kaj pa vaš Stalin? Ali veste, kaj je bil v svoji mladosti? Cisto navadni počestni ropar. In, ali boste rekli, go spod rdeči, da je Stalin Rus? Saj niti ručine ne govoril gladko. Stalin je Azijat in Rus je prav toliko, kot je pisek teh vrstic. Stalin je komunist prvič, drugič v tretjči in slovenska Rusija mu je toliko kot psu na rep prevezana kastrola..."

Urednik Nove dobe je s partizani. Urednik Ameriške domovine je pojavljen na navdušeno za četnike, daši o njih nič več ne ve kot drugi. Urednik Nove dobe je partizanom napravil v Številki z dne 19. maja sledeči poklan:

"Codne in kot kazji rog zvite so zadeve priznanja. Rusija, na primer, dolgo let ni bila priznana od nekaterih velesil in tudi od bolj bajtarških državic. Amerika jo je priznala leta 1933. Jugoslavija pa šele leta 1941, komaj nekaj dni pred nemškim napadom. Danes priznava Rusijo ves svet, tudi Nemci, ki so jih od nje največ dobili po grbi. Dolgo časa tudi jugoslovanski partizani niso bili priznani. Nekaj časa se je za ljubo publiko trdilo, da jih sploh ni, in se njihove boje z Nemci in Italijani dosledno pripisovalo v kredit Mihajlovičevim četnikom. Ko to rešeto ni več vode dalo, so nam višji krogi pošiljali poročila o gerilici, o upornikih, o hostarjih itd., ki da se bi jejo v Nemci in v Italijani. Razvoj časa pa so same brez smrtnega greha povedali in zapisali, da edini uporniki, ki so danes v Jugoslaviji borijo proti okupatorjem, so partizani. Celo veliki ameriški listi in revije o tem pogosto in obširno pišejo. Priznanje prihaja.

Revija "Nation" zelo prijema tiste v zvezni vladi (v državnem oddelku itd.), ki hoče vreči Mussolini, ga namdomesti s kakim "nediskreditiranim" fašistom in jamčiti tron savojski dinastiji, čeprav je bila ves čas udinjava dučejju in njegovo provokatorski politiki. To se zdi morda komu čudno, pa ni. Mi smo namreč še vedno dežela s kapitalističnim sistemom in v vlado, ki veruje v sedanji red, pa se od nje pač ne more pričakovati, da bi delovala za revolucionarni prevrat v Italiji.

Casi se menjajo. Fašistična stranka v Italiji je imela skozi par desetletij toliko aplikantov, da jih je trumoma zavrnala. Sedaj ji člani odpadajo in novih pa prav malo dobijo.

Cemu se Rusija tako izbori zoper Hitlerja? Neki humorist si je na to svoje vprašanje odgovoril, da radi tega,

rov spet odprt, dokler ni prišel neprakovanjo kompanijski u-kaz, da se pobere mašinerijo in drugo železino iz rova.

Zatvoritev tega rova za stalno je bud udarec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna podpora? Te dni n. pr. radio in listi nagovarjajo delavce, da naj gredo v Oregon, kjer je budec za naše rojake, katerih je še precejšnje število iz raznih naselbin delalo tamkaj. Kaj zdaj? Drugega dela tukaj zanje ni. Kam naj gredo, ko potec štiri mesece brezposebna pod

Iz SAN Sovega urada

3935 W. 26th St., Chicago, Ill.

Vprašanje krajevnih zvez ali central

Neka naša podružnica je odi dan vprašala ta urad, če bi bilo prav, da postane ona nekakšna centrala ali krajevna zveza vseh v njej zastopanih organizacij in da dobijo te vsaka svojo podružnično številko, ker bi se s tem izdralo povečalo število naših podružnic.

Ker imamo že več takih podružnic, ki bi lahko na tak način ojačale moč svetovne hrbtenice, in ker je zadnjih tudi član našega izvrševalnega odbora dr. Kern iz Clevelandca sprožil slično idejo, se nam zdaj umestno, da se v tej koloni mogočno pogovorimo o tej stvari.

V pravilih za naše podružnice je v točki, ki se počas s krajevnimi zvezami, med drugim zapisano tudi tole:

"V manjših naselbinah se podružnice lahko združijo v krajevne zveze, če vidijo, da bo tako njihno delovanje lažje in koristnejše. V velikih pa je takih krajevnih zvezah lahko več, če se to zdi članstvu umestnejšem in koristnejšem. Krajevne zveze imajo svoje odobre, za katere veljajo enake določbe kakor za podružnice."

Smisel teh določb je to da ustanavljam krajevne zvez ali podružnični central, če že hoče, s podružničnimi pravili prav nič v navzkrižju.

Toda na prvi pogled bi se moralo zdelo, kakor bi se ne moglo delati narobe, oziroma kakor bi si podružnica, ki nam hoče povečati število naših podružnic, ne mogla delovati na to, da bi iz nje nastala krajevna zveza ali podružnična centrala. To pa se zdi le na videz neprimerno in s pravili v protisočju.

Podružnična pravila ne dočajo poti, po kateri se pride h glavnemu cilju — k večjemu številu naših podružnic in uspešnejšemu delovanju našega gibanja. Vsaka pot, ki vodi k istemu cilju, je v duhu podružničnih pravil. Zato je vseeno, če si kaka podružnica ustanovi krajevno zvezo ali podružnično centralo iz organizacij, ki so zastopane v njej, in se ji postavi na celo, ali pa če si kaj takega ustanovi več podružnic ter si izbere za vodstvo krajevne zveze zvezni odbor, za katerega veljajo enake določbe kakor za zvezne članice. Isto se doseže na ta ali oni način.

Izpremembe in dodatki našega imenika

Izpremembe in dodatki našega imenika se bodo posiljali našim listom na koncu vsakega meseca.

Dopisanje s tem uradom

Vse dopisanje, ki je v zvezi s tem uradom, naj se naslavljaj takole:

Slovenian American National Council, 3935 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Popravek

Zadnjic se je pod naslovom "Shodi, seje, sestanki in predstavitve" vrnila v zadnjem odstavku, kjer se poroča, da se bo dne 30. maja popoldne uživljala Jontežova drama "Z vero v vslajenje" v Ameriški čakški dvoranji na 18. cesti v Chicagu, nežubna pomota. Tiskano je, da se bo to vršilo pod pokroviteljstvom čakške postojanke št. 2 JPO-SS. Pravilno bi se moral glasiti "čakške postojanke št. 8 JPO-SS."

VOJNO NI EDINA SILA, KI RAZDRA IN UNIČUJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

V tem uradu imamo sedaj poleg članskih izkaznic audi naširne pole v zalogi in naše podružnice lahko pišejo po obrobo. Pošiljamo jih brez vskršne odškodnine vsem, ki jih hočejo.

Namen nabiralnih pol je različen od onega članskih izkaznic. Prve se rabijo pri pobiranju izrednih prostovoljnih prispevkov med podružničnim članstvom in drugimi ljudmi, med tem ko služijo druge za potrebovanje plačane članarine med podružničnim članstvom

Povodnji tudi drugod

Lani so menda tudi v Nemčiji in drugje v Evropi imeli velike povodnje, a letos pa je zadeval nemški Porurje takšna, kakor še nikdar prej.

Zavezniški letalci so pred okrog teden dni razkršili jezove ob dotokih Reni in ob Reni ter tako povzročili umetno podvodjenje v par dneh, kakršne ljudje tam še ne pominijo. Vzemlo je generacije, da so se zava-

ovali, voda pa jim je služila za elektrarno in v druge pogonske namene. A nekaj tisoč vek, kar dokazuje posebno ta bomba iz ameriških in angleških letal jih je zbilj ves njihov planirani red iz reda.

Tako vidimo, da prirodne

sile lahko store neizmerno ško-

Italijanski vojaki v Tunisiji in v Libiji so bili v svojini nemški tevariji zelo nezadovoljni, pa so mnogi porabili prvo priložnost, da so se podali, bodisi Anglijem ali pa Američanom. Le Francuzov nimajo radi.

Slovenski ameriški narodni svet

POROČILO O FINANČNEM STANJU 30. APRILA

Bilance v banki (\$1919.55) in na roki \$5.03 27. feb. 1943 \$1,924.58

Dohodki v marcu in aprilu:

Podružnica štev. 1, SANS, Detroit, Mich.	\$ 250.00
" " 2 " Chicago, Ill.	50.00
" " 6 " Ely, Minn.	17.50
" " 7 " Little Falls, N. Y.	586.00
" " 8 " West Newton, Pa.	15.80
" " 9 " Wilcox, Pa.	16.07
" " 11 " Ambridge, Pa.	53.00
" " 12 " West Aliquippa, Pa.	51.00
" " 15 " Springfield, Ill.	11.55
" " 17 " Uniontown, Pa.	76.00
" " 19 " San Francisco, Calif.	25.00
" " 24 " Virden, Ill.	21.25
" " 30 " Sharon, Pa.	200.00
" " 31 " Pueblo, Colo.	14.00
Federacija SNPJ, Chicago, Ill.	20.00
Društvo štev. 1 SNPJ, Chicago, Ill.	10.00
" " 102 " Chicago, Ill.	5.00
" " 106 " Imperial, Pa.	50.00
" " 106 " (Gospodinjski odsek)	10.00
" " 192 " Milwaukee, Wis.	100.00
" " 288 " Clanci in drugi v Fredericks-townu, Pa.	53.00
" " 344 " Sheboygan, Wis.	25.00
" " 442 " Cleveland, O.	10.00
" " 610 " So. Chicago, Ill.	5.00
JPO-SS štev. 26, Indianapolis, Ind.	19.50
JPO-SS štev. 33, North Braddock, Pa.	150.00
Slovenska dobrodelna zveza, Cleveland, O.	300.00
Društvo štev. 8 SDZ, Cleveland, O.	6.11
" " 23 " Cleveland, O.	25.00
" " 30 " Fairport Harbor, O.	16.00
Ameriška bratska zveza, Ely, Minn.	1,000.00
Društvo štev. 13 ABZ, Baggaley, Pa.	25.00
" " 166 " Indianapolis, Ind.	25.00
" " 200 " Ely, Minn.	25.00
Društvo štev. 3 KSKJ, Joliet, Ill.	25.00
Društvo štev. 72 KSKJ, Ely, Minn.	25.00
Podružnica štev. 6 SZZ, Barberton, O.	11.00
Jugoslovanski narodni dom, Ely, Minn.	150.00
Slovenski dom, Johnstown, Ill.	25.00
Društvo Loška dolina, Cleveland, O.	30.00
Društvo SNPJ, ABZ, KSKJ in SZZ, Duluth, Minn.	36.50
Društvo Presv. Imena, Joliet, Ill., člani \$26	51.00
Nabranje med rojaki v Imperialu, Pa.	45.50
Nabranje med rojaki v Cliff Mine, Pa.	64.50
Nabranje na shodu v Jolietu, Ill., 18. aprila	16.25
Pozlano gl. predsedniku SNPJ (od 2/19 do 3/30)	56.71
Mrs. Helen Tomšić, Brownsville, Pa.	137.50
Charles Cerjak, Tide Hill, Pa.	1.00
Andro Pešek, Corwin, Mont.	1.00
Leopold Valenčič, Toledo, Ohio	1.00
Skupni dohodki	3,942.94
	\$ 5,867.52

Izdatki:

Najemnina urada	\$ 100.00
Tiskovine za pisarno	55.00
Uradne potrebščine	19.33
Telegrami in telefon	21.56
Mimeograf in priprave za vezanje	109.50
Vojni davek od plače	11.50
Plača nameščencu v uradu (8 tednov)	270.80
Luč	2.18
Poštnina	43.92
Propagandne tiskovine (Problem of Trieste)	325.00
Stroški eksekutivnih sej SANS	4.00
Casopisi	.21
Stroški deputacije v Washington	249.47
Potni stroški blivlega tajnika	75.00
Uredniški stroški (Problem of Trieste)	50.00
Skupni Skupni izdatki	1,337.42
Ročna blagajna	21.33
Bančna bilanca 30. aprila	4,508.77
	\$ 5,867.52

Pregled vseh dohodkov in izdatkov SANSa

Skupni dohodki od 5. decembra do 30. aprila	\$ 6,991.26
Skupni izdatki od 5. decembra do 30. aprila	2,461.16
Bilanca	\$ 4,530.10

Opomba: V računu z dne 27. februarja je bilo pomotoma izpuščeno iz seznama društva "Sokol" iz W. Aliquippa, Pa., ki je darovalo našemu narodnemu svetu \$100.00. Vzota je bila vredna med dohodki, ki so do 27. februarja značali \$3,048.32; drugače je bil račun pravilen. Društvo "Sokol" naj nam oprišti to pomoč.

Joseph Zalar, blagajnik.

Mirko G. Kušel, pomožni tajnik.

Dokler bodo ljudstvo reševali razne dinastije, zamejne in nezamejne vlade, fašistični in drugi samopostavljeni voditelji, se bodo vojne nadaljevale in ves svet bo trpel, vojaki pa umirali na bojnih poljih. In civilno prebivalstvo. Le ko se ljudstvo sama odloči za svobodo in vzajemnost, si jo bodo priborila s svojimi močmi.

Ker se zaveznički bore za demokracijo, bi bilo zelo demokratično, če bi se prihodnja mirovna konferenca vrnila takoj, da bi lahko razprave na temi vseh ljudi sledili vedeli. Tako bi vsi sproti vedeli kakšen mir nam kujejo.

Svoječasno je londonski list Times priobčil dolg članek o spletkah za ustvaritev habsburške monarhije. Obsegala naj bi prejšnje nemške dežele pod habsburško krono, Hrvatsko, Slovaško, Češko, Slovenijo in morda Madžarsko. Mogoče še Bavarsko povrh. To bi bila torej povseleni katolički monarhiji. Ze dostikrat so v raznih listih pisali, da je Vatikan zelo ogret za to idejo in da sodeluje s Habsburžani in drugimi reakcionarji za to katoličko federacijo veliko duhovščine in tudi hrvatski kvizilng Ante Pavelić. Pozneje pa poročila pravijo, da so se temu delovanju pridružili celo nekateri visoki politiki v naši deželi. "Katoličani v tem delu Evrope bodo najdragje shajali v skupni deželi," je njihov argument. A kam pa bodo katoličani v novi Avstro-Ogrski poslali češke svobodomislice, in pa slovenske hrvatske partizane, če jih je res kot listja in trave?

Največja žrtve borbe za demokracijo je nad sto tisoč tistih Špancev, ko so se po neuspehi vojni za obvarovanje španške demokratične republike zatekli v varstvo Francije. Tu pa so postali jetniki in še bolj potem v Afriki, na tisoče pa so jih vrnili v Španijo, da se diktator Franco maščuje nad njimi. Mehika je bila pripravljena vse sprejeti, pa zaveznički niso imeli ladij začnevanje in ne dejarija za kritje prevoznih stroškov.

V svetem pismu je zapisano, da pride čas, ko bo na svetu en hlev in en pastir. In kmalu potem pa bo konec sveta. Tako mi je pripovedoval oče ko sem bil še otrok. Sedaj je moje skromno mnenje to, da se omenjeno prerokovanje ne bo nikoli izpolnilo. Po dva tisoč let pred urešnjenjem enega hleva in enega pastirja. Edina složnost, ki jo je sedaj opaziti, je med svetovnim kapitalizmom in pa med fašizmom. Med delavstvom je ni. In tudi med sedanjimi združenimi narodi ne toliko kot bilo potrebno zanje. In sploh med nobenim narodom ne, v nikakršni kulturni organizaciji in ne v političnih gibanjih.

Stara legenda pripoveduje o Ribnici, ki je nesel v na hrbitu optrajenem košu zeljnate glave. Nekaj na griču se mu je utrgal trak, kos je zdrknil na tla in zeljnate glave pa so se zakotile po bregu in se trkljajo navzdol vsaka v svojo smer. Ribnici je bilo hudo zanje in še posebno je pojamal ob spoznanju, da je z vsako glavo nekaj narobe, in pa da ima vsaka svojo pamet.

Stara legenda pripoveduje o Ribnici, ki je nesel v na hrbitu optrajenem košu zeljnate glave. Nekaj na griču se mu je utrgal trak, kos je zdrknil na tla in zeljnate glave pa so se zakotile po bregu in se trkljajo navzdol vsaka v svojo smer. Ribnici je bilo hudo zanje in še posebno je pojamal ob spoznanju, da je z vsako glavo nekaj narobe, in pa da ima vsaka svojo pamet.

Simboliziram s Sovjetsko unijo kot zmerom. Nikoli pa še nisem odobraval taktike ameriških komunistov in je še danes ne. Največ škode so napravili unijskemu in posebno še delavskemu političnemu gibanju v Ameriki. Ako Rusija ne prejema v tej vojni dovolj materiala iz Amerike, ni prav dolžiti samo kapitalizmu vse krivide, ker jo spada dobroščel del tukajšnjih komunističnih strank. Znano je, da je učila produkcijo ovirati in napadala posilstvo zavezničkih štak.

Dovtrino, ki jo priporočata dva slovenska franciškana, ne more koristiti skupnosti. Dovtrino, v njunem pomenu besede pomeni dve organizaciji v tekmi druga z drugo in ena proti drugi. Taka dovtrino je prav tako — ne prestrogo rečeno — nepravilna, kakor je nepošteno služiti dve dnevmi gospodarjem.

NO. 1863.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., May 26, 1943.

VOL. XXXVIII.

Labor in North Africa

In a sense, French North Africa can be considered the first territory to be liberated from the Nazi yoke. Of course, neither Morocco nor Algeria was actually occupied by the Germans. But both areas were governed by a French government which was dominated by Germany. They therefore belonged to the sphere of German influence.

The landing of British and American troops, last November, freed these areas from German domination. Our experience there is, therefore, a kind of preview of the process of liberation which is to come in Europe itself. In French North Africa we can see its blessings and we can also see its difficulties and complications.

Many problems have already arisen in French North Africa, and some of them have attracted much attention and been much discussed. But one very important problem seems to have been completely overlooked. That is the North African labor problem. This oversight may have very unpleasant consequences, not only because the problem of labor in the liberated countries has an immediate importance for working men and women, but also because it is a true touchstone of the application of democratic principles.

The labor movement needs democracy. True. But democracy also needs the labor movement. In fact, modern democracy is unthinkable without an independent labor movement. The dictatorships have been well aware of this fact. In order to destroy the foundations of democracy, they first destroyed the labor movement.

It is logical, therefore, that the reconstruction of independent labor movement should be one of the first steps in re-establishing democracy.

So far it has been impossible to obtain any reliable information about the present state of French labor organizations in North Africa. Before the defeat of France, the North African unions were a part of the French labor movement. They had never been very powerful, but neither were they negligible.

In 1937, at the high of the development of the French labor movement, the Algerian unions had a membership of 118,000. Before and during the war in France, there was some decline in membership. The latest figures are not available.

The Vichy government destroyed the independence of the French labor movement. The unions ceased to represent French labor effectively, but they did not cease to exist. Word has come that General Giraud has permitted the unions in North Africa to resume their functions, but nothing is known about efforts to revive them effectively.

The thing to remember is that Algeria is not a colony but an integral part of France. Its unions are therefore an integral part of the French labor movement as a whole. The reconstruction of the French labor movement in Algeria would therefore be a very important step towards the re-establishment of democratic government in France. It would give the French labor movement new hope and would strengthen still further its determination to liberate France from the Nazi yoke.—The Montana Labor News.

"Pathetic" Lunch Boxes Made Her Ashamed

"When I looked into these pathetic lunch boxes, I was ashamed," Agnes Meyer, wife of the very rich publisher of the Washington "Post," was at the entrance to a bituminous coal mine near Uniontown, Pa.

"Tell those folks in Washington to give us enough to eat, at the right prices, and we'll go along," said one miner. "But if they can't make good, we've got to have more money. We are not going to wait long for an answer."

And then they showed Mrs. Meyers their lunch boxes, and she was ashamed! Ashamed that in this country, where we are talking about feeding the world, we can't give essential war workers enough to eat.

Mrs. Meyers heard the same complaint in other war production centers. She believes we have plenty of food, but that there is "lack of intelligence" in its distribution. She predicts that unless Washington stops "four-fushing" we will have "food riots."

What is the government doing about it? Nothing much.

The most hopeful move so far made by O. P. A. is the announcement that it will fix prices and count on the American housewife to be "her own policeman." This newspaper urged that policy a year ago, but the "big wigs" of O. P. A. were too busy building up a huge bureaucracy, including thousands of young lawyers, most of whom were trying to sidestep the draft. — Labor.

SANS Appeals to Winston Churchill

On May 16 Etbin Kristan, president of SANS, submitted the following letter to Mr. Winston Churchill, Prime Minister of Britain:

The Right Honorable Winston Churchill,
The White House,
Washington, D. C.

Dear Mr. Churchill:

As president of the Slovenian American National Council, the undersigned feels it is his duty to do what he can to help achieve justice for a nation which is on the verge of being exterminated while fighting a most desperate battle both for its own survival and for world democracy.

The Slovenian American National Council which was duly elected by the Slovenian National Congress December 5 and 6, 1942, at Cleveland, Ohio is the only mouthpiece that can freely speak for the Slovenes who with the fall of Yugoslavia became the victims of German nazism and Italian fascism. For over a thousand years they have been struggling against the same powers: German and Italian aggression. The boundaries of their lands were squeezed from century to century, their number was reduced, their unity was disrupted, they were cut off from the rest of the Yugoslavs. But against the unceasing pressure and onslaughts of incomparably stronger forces they managed to survive, to preserve their nationality, to develop a noteworthy culture, to continue their fight for unity and life.

Now the Slovenes are facing the blackest hour in their history. You know how ruthlessly the forces of

evil, Italian no less than German, are at work in order to put this small nation out of existence. The properties comprising whole provinces have been confiscated, the population forcibly deported, children taken from their parents, peasants and workers enslaved in German and Italian factories, mines and fields. Thousands of patriots have been killed, hundreds of villages destroyed, countless women made victims of white slavery.

You also know that in spite of all this the Slovenes are still fighting both secretly and openly in their homeland and in the ranks of the United Nations. Among them are thousands of Slovenes from the so-called Venezia Giulia, the Littoral, that is essentially Slovene but came under Italian rule after the first world war—a price paid by the Allies to Italy for her participation in the war against Germany and Austria-Hungary.

But there is no earthly reason why the Slovenes should be sacrificed this time. The United Nations with whom the Slovenes are fighting do not owe Italy anything. The Italian government did not wait for the arrival of fascism in order to start a policy of oppression and extermination. With the annexation of the Slovenian and Croatian parts began the forcible Italianization through the closing of schools, destruction of cultural and social institutions, penalties for use of the Slovenian language, confiscation of peasant holdings, deportations of Slovenes and mass importations of Italians. All the Slovenes could expect if Italian rule in the Littoral should be continued would be an extension of that policy, saluted with revenge.

The Slovenes are regarded as one of the most cultured European peoples. Illiteracy among them is practi-

THE MARCH OF LABOR

John L. Bids for Power

John L. Lewis has stirred labor to the depths by asking the A. F. of L. to readmit the United Mine Workers to membership. The effort is not a new one. Lewis' one-time bitter enemy and present best friend, "Big Bill" Hutcheson of the carpenters' union, has been urging the federation for many months to take the mineworkers back. It was he who presented the Lewis application.

In this movement four purposes may be seen:

1. Lewis wants the added strength that will come to him in the mine wage controversy if he can get rid of the "lone wolf" label and win A. F. of L. support.

2. Lewis hopes to gain control of the A. F. of L. and dominate American labor.

3. Lewis hopes to join with those A. F. of L. leaders who are hostile to the C. I. O. and break up the unity movement between the two big labor organizations.

4. Lewis and Hutcheson, conservative Republicans in politics, hope to turn the A. F. of L. against the Democratic party in the 1944 election.

The first of these objectives has been partially gained by Lewis merely by applying for admission. The others cut so deeply into controversial policies that it is impossible to forecast the federation's action. A political conservative like Matthew Woll might welcome an alliance to swing the A. F. of L. against the New Deal; Democratic Dan Tobin of the Teamsters' Union would like that. John P. Frey of the metal trades has little love for Lewis, but would be glad of a chance to hit the C. I. O. One cannot visualize President William Green voting himself the role of canary to the Lewis cat.

The return of Lewis might split the A. F. of L. in two. The powerful machinists' union, which has been moving toward industrial unionism as a result of organizing the aircraft industry, is holding a referendum now on withdrawal from the federation. Those who vote to leave would also vote to join the C. I. O. Both the machinists and some of the smaller unions object to features of A. F. of L. leadership which would be greatly intensified if Lewis came in.

Finally, the rank and file of federation members are far more progressive politically than leaders like Hutcheson, Woll and Lewis. An effort to convert the A. F. of L. into an appendage of the Republican party in 1944 might start things Messrs. Lewis and Hutcheson would be unable to finish.

Certainly, the members of the A. F. of L. should act with their eyes open. Success for the Lewis-Hutcheson political movement would insure the election of a national administration hostile to union labor. A speedy reunion of the A. F. of L. under the leadership of Green and the C. I. O. under that of Philip Murray would come close to insuring election of a national administration that would be friendly and fair to labor. — The Chicago Sun.

"F. D." APOLOGIZES FOR BOND SALES MEN

The other day President Roosevelt apologized to President Enrique Penaranda of Bolivia, who came to Washington as the guest of our government.

A United Slovenia as part of a new democratic federalized Yugoslavia and a Balkan Union would become a bulwark against the traditional German and Italian aggressive tendencies.

But in spite of all their enormous sacrifices in this war and in the past they have not received one word of promise, of encouragement from the leaders of the United Nations. And they are getting afraid for their future. Their hopes are waning.

They are a small nation. But it would be futile if any democratic nation should lose faith in justice.

Therefore, in this dark hour, I appeal to you, the leader of a great nation famous for its love of liberty: For the sake of the future peace, let the Slovenes know that they are not fighting in vain! By doing so you will not only earn their deep gratitude but add strength to the forces of the United Nations on very important battlefields.

Sincerely,
For the Slovenian American National Council:

ETBIN KRISTAN, President.

It was a grand trait of the old Roman that with him one word meant both honor and honesty.

BLACK MARKET IMPERILS THE NATION'S WAR EFFORTS

Admission that racketeers have "horned in" on the nation's food supply to an extent that threatens the war effort came from the Department of Agriculture, the Office of Price Administration, the Office of Program Coordination and the Office of War Information.

The black market has become "Big Business," a report jointly issued by these agencies said. All phases of the racket are described in such detail as to indicate that the government is familiar with the evil, even if little has been done to eradicate it.

"The results have been easy, though alarming, to see," the report declared. "Prices have skyrocketed, and many cities have reported serious meat shortages for which racketeers are to blame. Government purchasing agencies have not been able to buy all the meat our soldiers and our allies would like—food that is as necessary to them as bullets.

"Our civilian workers on the home front are being chiseled out of their fair share of the meat supplies. Honest packers and meat dealers are losing their trade to the racketeers.

"Over and above the actual meat which has been lost, great quantities of strategic by-products are gone forever.

"Potential surgical sutures, adrenalin, gelatin for military photographic film, hides for leather, tankage, fertilizers and bone meal, as well as hearts, livers and other edible meat, are but a few of the items lost when the black marketeers operate."

The amazing boldness with which racketeers flout the law is recited in grim detail by the report.

"We've seen them operate in tires, gasoline and other scarce items," it said. "Now they have moved in in full force to deal in meats."

"Motorized rustlers travel the range lands at night, shooting animals where they find them, dressing them on the spot and driving away with the carcasses in the rear of the truck.

"Shady buyers travel the byways of the more settled country, buying live animals from farm to farm at over the market prices. They then dispose of them to illegal butchers, or set up in business for themselves. A deserted country road will serve, or a vacant warehouse at the edge of town.

"Retail butchers whose desire for meat is greater than their patriotism have bought meat at high prices, to parcel it out to housewives at higher rates."

Consumers are urged to assist in wiping out the racketeers by refusing to purchase meat that does not carry a government stamp, or to pay higher than ceiling prices.

"If a dealer is profiteering," the report says, "it is pretty good evidence he obtains his supplies from the black market."

STEEL MAGNATES' LAME ALIBI

Senator Brewster of Maine warned the Senate that the steel moguls who sold defective steel plates to the government are carrying on a campaign to discredit the Truman Committee, which exposed their crookedness. They are receiving the assistance of many newspapers and some men in public life.

Their alibi is: "The government really suffered no loss. No lives were sacrificed. The higher-ups in the steel companies did not know what was going on."

Of course, that's all rubbish. No one knows how many lives might have been sacrificed if the Truman Committee had not caught the crooks before they were able to consummate their conspiracy.

Practically all the loans are in default. Americans, who purchased the paper, have lost 75 per cent of their investments, which totaled hundreds of millions. Only the financiers profited. They took their rich "rake-off" at the very beginning.

Bolivia was one of the victims, and President Penaranda assured "F. D." that his people has not forgotten. The peoples of other Latin-American countries also have good memories. That is one reason why we find it necessary to work so hard now to convince them that we are really "good neighbors" and not a lot of "sharpers" intent on exploiting them.—Labor.

93,000 WORKERS ARE KILLED IN MISHAPS

Pittsburgh, Pa.—Industrial accidents in 1942 were many times greater than those sustained by the nation's armed forces during the same period, according to Benjamin F. Fairless, president of United States Steel Corporation.

He said the country lost \$98,000 persons last year in industrial accidents and appealed for the conservation of manpower through elimination of unnecessary mishaps.

The Danger of Hysteria

The action of the Japanese government in executing the captured American fliers was a cruel and inexcusable breach of international law, but the attempt of the government and the press of the United States to whip the people into a state of frenzied hysteria was hardly a credit to a great democracy.

Newspapers reported that the people were gripped by a "savage rage." Having a lot more respect for the common sense of the plain people of America than do some editors and government officials, we would say that the average American was bitterly indignant, but at the same time very much in control of himself. No people tortured by paroxysms of savage rage can have the cool, grim determination which is indispensable to a nation engaged in a worldwide struggle against diabolically efficient enemies.

The campaign to incite nationwide hysteria took the form of a demand in some quarters for the destruction of all Japanese cities, for the cannibalization of the entire Japanese race, or for the internment of Japanese living in the United States, none of whom had the slightest thing to do with the sordid action of the Japanese government. Typical of some of the more inflammatory comments by public officials who should know better was the demand by Sen. Tom Stewart, Tennessee Democrat, for the internment of all persons of Japanese ancestry living in the United States.

"I do not believe," said this statesman, "that there stands upon the free soil of the United States of America one single, solitary person with Japanese blood in his veins, but what there stands a man who will stab you in the back. Show me a Jap and I will show you a person completely full of treachery and deception."

This kind of dangerous drivel is unworthy of a Senator of the United States. His blanket indictment of all men and women of Japanese ancestry, including citizens of the United States, is totally unsupported by any facts, and his lust for revenge against men, women, and children who had nothing whatever to do with the executions sounds uncomfortably like the Nazis technique of terrorizing and imprisoning friends and relatives of German refugees who aid the Allied cause.

The United States can best show its loathing of the cruelty and lawlessness of the ruling Japanese militarists by proceeding grimly with the job we have hardly begun—the job of carrying the war to Japan and bringing the conflict to a victorious conclusion at the earliest possible moment. The mass internment of men, women, and children of Japanese ancestry would not shorten the war by a day or save the life of a single American boy. It would launch this country on a wave of hysterical intolerance whose end no man could foretell.—The Progressive.

War For Freedom

The half million miners who were ready to strike to protect their "standard of living" are as vigorously opposed to fascism as any apoplectic editorial writer, and self-righteous federal official, any soldier in the field of battle. In fact, more so, since many a mining town is nothing but a fascist microcosm.

But to the miner—and to any exploited worker—fascism begins at home and must first be crushed at home. The miners and the auto workers, the garment workers and others who supported them were and are fighting the basic fight against fascism.

A war for freedom cannot be won by men who are not free—free politically and economically. The miners have demonstrated the truth of what Socialists have long said: That industrial democracy must be extended at home now, that the war will have meaning for the millions who are sweating and bleeding in proportion as it becomes a war for socialism.—The (Socialist) Call.

IN THE WIND

From THE NATION

Investors in war industries need not fear the economic consequences of the peace. Standard and Poor's Industrial Reports offer these words of cheer in a special supplement on General Motors: "Business concerns which have been at all careful in framing their war-production contracts will not be heavily embarrassed by cancellations. The government will be embarrassed. The taxpayers will be embarrassed. But not necessarily stockholders. Contracts have been drawn that way, as they should have been."

Elimination of Dr. Harold Rugg's textbooks from the public schools of San Francisco, boasts Advertising Age, was "a direct result of the efforts of the Pacific Advertising Association's school committee."

Gerald L. K. Smith, in The Cross and the Flag, makes the most cogent argument against Ely Culbertson's World Federation Plan: "As might be expected, he speaks with a Russian accent, was born in Rumania, and is a great admirer of the philosophy of Karl Marx." The first two counts of the indictment are true. As for the third, in 1932 Culbertson published a book entitled "Red Russia Against the World." The 1940-41 edition of "Who's Who in America" lists it in Culbertson's biography; the 1942-43 edition does not.

The inquiring Photographer of a New York newspaper recently asked an ensign in the Waves how she felt about having dates with service men who are not officers. "I don't mind," she said. "I believe in democracy—but don't you print that! I might get into trouble." It was not printed.

There was a little flurry behind the scenes of recent "Town Meeting of the Air" broadcast from Pittsburgh when its local sponsors learned that the topic would be, "Should the President of the United States have a fourth term?" George A. Blackmore, chairman of the Westinghouse Air Brake Company, resigned as chairman of the sponsoring committee, and Dr. James H. Greene, executive vice-president of the Pittsburgh Chamber of Commerce, resigned as a committee member. They said the program was a Democratic trial balloon. Both withdrew the money